

Зашто је „шлосер“ био бољи

Пише: Драган Митровић
четвртак, 18 новембар 2010 15:00

Уобичајено и наметнуто гледање на нашу непосредну прошлост захтева од нас да мислимо како је комунизам био страхан а године национализма ужасне, док је период демократије у коме живимо бајан. Када се истраживачи суоче са стварношћу, бивају изненађени мишљењем народа које не следи овај шаблон.

Грађани оцењују да је период комунизма био бољи од периода демократије у односу 8 према 1. [\[1\]](#) Ако би истраживање обухватило само оне који кроз лично искуство могу да учине овакво поређење (старије од 50 година), резултат би био још „неочекиванији“.

Зашто кажеш демократија, а мислиш капитализам

Режими у оквиру комунистичког начина производње називали су себе социјалистичким, док режими у оквиру капиталистичког начина производње себе називају демократским. Већ на терминолошком нивоу уочава се велико одступање од суштине и потенцијално обмањујућа намера. У првом случају производи се да би се задовољиле потребе свих чланова заједнице, у другом је смисао производње акумулација капитала у рукама што мањег броја појединаца.

Изгледа као да је држава заиста крива за све, јер она није успела да испуни оно што је обећавала.

Сасвим је логично да грађани који су искусили оба економска система тврде да им је било боље у социјалистичком. Њима је заиста било боље у том систему, јер је његов смисао био економска и социјална сигурност најширег слоја грађана, и тако је и било. Обрнуто, у капитализму, у коме сада живе, битна је једино економска сигурност

појединаца који се баве акумулацијом капитала, док су најширем слоју грађана, препуштена сва политичка права, осим једног. Одузето им је право да оспоравају или угрожавају право појединаца да акумулирају капитал, чак и онда када се тај економски процес одвија на њихову штету, а другачије, нажалост, није ни могуће. Грађани ту економску штету осећају на својој кожи и зато се тако изјашњавају.

За све је крива држава

Изгледа као да је држава заиста крива за све, јер она није успела да испуни оно што је обећавала. Социјалистичка држава, додатно уздрмана светском револуцијом из 1968. године, све мање је била способна да обезбеди социјалну и економску сигурност својим грађанима. Националне политичке елите су је докрајчиле у уверењу да ће себи обезбедити привилеговану позицију у подели материјалног богатства. Национализам и етнички сукоби деведесетих година били су начин да се најширим слојевима грађанства државе која се распада скрене пажња са тог економског процеса и њихово незадовољство и бес усмере на начин који гарантује безбедност елитама.

Заиста, акумулација капитала започела је већ у деведесетим годинама прошлог века, у чувеној „епочи национализма“. Држава је подстицала тај процес на два начина – кроз обезбеђење монополске позиције одабраним појединцима и преко мафијашког принципа у условима економске изолације.

Национализам и етнички сукоби деведесетих година били су начин да се најширим слојевима грађанства државе која се распада скрене пажња са тог економског процеса и њихово незадовољство и бес усмере на начин који гарантује безбедност елитама.

Октобарски преврат донео је само безбедан наставак тог процеса. Уз понеки сукоб међу пријатељима око акумулираног капитала или неисплаћених дуговања, све је остало исто. Али тек сада је требало задовољити апетите иностраног капитала. Држава се бацила на обезбеђење монополистичке позиције најпре банкарском, а потом и другим формама транснационалног капитала, у једном процесу невероватне аутодеструкције који се састојао у уништењу сопствене производње. Оно што је националистички режим конзервирао и чувао макар као привид гаранције социјалне сигурности грађана, то је демократски режим будзашто распродао.

Најбоља је ипак супердржава

Изгубивши поверење у сопствену моћ, неуспешна држава окренула се утапању у супердржаву. Ни монополистичка обећања ни рашчишћени домаћи терен нису привукли довољно страног капитала, осим банкарског, а у међувремену држава је распродала скоро све што се продати може. Обећани рај није се могао заменити демократијом. У крајњем, и демократија је скупа и могу да је плате само богате државе.

Преостало је само једно решење. Стати под окриље европске супердржаве, а у међувремену, до пријема у чланство, надати се новчаним приливима са те стране и тако преживети сопствену демократију. У стању сталне кризе, онемоћала држава као да показује нарочит смисао за гротескне акције на свом путу ка супердржави свога спаса. На крају прве декаде свог демократског тријумфа уместо да устане у заштиту осиромашених слојева грађанства држава пуним капацитетима принуде устаје у одбрану обесне неколицине припадника средње класе која свој аберантни сексуални живот демонстративно претвара у политичку акцију.

Можда нико није крив

Ако без комплекса мање вредности, без наметнутог комплекса кривице и без прописаних идеолошких наочара погледамо свет око себе, можда ће нам се у једном тренутку учинити да није крив ни начин производње, нити су криве држава, елите или народ. Нису криви ни шлосер, ни правник, ни други правник, ни психолог.

Оно што је националистички режим конзервирао и чувао макар као привид гаранције социјалне сигурности грађана, то је демократски режим будзашто распродано.

Шлосер је живео у бољим околностима, у повољнијој фази светског процеса, од своја два мање успешна, али боље школована наследника. Народ то на неки чудан, сасвим нешколован, начин зна. Он ништа не сања, осим лепшег сутрашњег дана, и не види оно чега нема, а требало би, по свему, да га има. Због тога се на народ не треба љутити нити

Зашто је „шлосер“ био бољи

Пише: Драган Митровић
четвртак, 18 новембар 2010 15:00

га треба ружити, ако ни због чега другог, онда зато што то није демократски.

[1] „На питање 'Када је овој земљи било најбоље?', од петоро грађана четворо је рекло да је било најбоље у шездесетим, седамдесетим или осамдесетим годинама прошлог века. Последњу деценију прошлог века издвојио је сваки седамнаести грађанин, а прву деценију овог века – сваки десети.“ Види на <http://www.politika.rs/pogledi/Srecko-Mihailovic/156321.sr.html>